

השם בכל אופן נאמן עלינו רבן של כל ישראל שעצר את התהום בשם א"ל במילואו.

אחשבה וישירה בתהומים ומנח ליבא רמקאד ליה סדי אמר חד כל דרע לסיפר אינו אמר יתק נגרוט נישא אחתופל קו בעצמו וזה לעשה שלום בין איש לאישו אסרה תודה שמי שנכתב בקדושה יסרה על הים לעשה שלום לכל העולם כולו על ארץ כמה וכמה אמר ליה ישר בתב שם אחשבה ושיר לתהומים ויהיה תהומים שיהיה אלפי גרמיר כי חיו תהום סיכא אמר כמה המדלל ספי מרסב עלפא אמר חמיש עשרה מעלות ואסקה המיכר אלפי גרמיר ואקמיה כאלפי גרמיר אמר עילא שים סוכבא דארעא אלפי גרמיר והא חיונין דברנין פרתא "נעק סיא אמר רב משישיא הווא מכולמא דפרח:

כומר הקב"ה כ... (19)

תהום הוא המות בהיפוך אתו,

על פיהם (20)

ויש לומר כי מה שמבואר בפרקי דרבי אליעזר, שטבע הקב"ה את האבן של יעקב עד עמקי ההומות, דבר זה היה במעמד הר סיני אחרי שקיבלו עליהם ישראל את התורה ונתקיים העולם שנברא בזכות התורה, אז טבע הקב"ה את האבן של יעקב עם השמן על ראשה שרומזים על כללות ישראל והתורה, עד עמקי תהומות לשמור על התהום שלא יעלה ויצוף את העולם, ואבן זו הוא העציץ של חרס שכבש הקב"ה על התהום מאז שאמר בחר סיני: "אנכי הי' אלקיך", שלא יעלה ויצוף את כל העולם.

אין חרס (21)

*אמר חוקה מאי דכתיב "משמים השמעת דין ארץ יראה ושקפה אם יראה למה שקפה ואם שקפה למה יראה אלא בתדולה יראה ולכסוף ישקפה ולמה יראה כדריש לקיש דאמר ר"ש לקיש מאי דכתיב "יהי ערב ויהי בקר יום השישי ה' יתירה למה ל' מימד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר להם אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין ואם לאו אני מחזיר אתכם לתורתי וכו':

ישראל (22)

ויצב שם מזבח ויקרא לו אל אלהי ישראל:

על פיהם (23)

ואם אדם אחד עשה כן שגור הקב"ה לעקב את ישראל ויהי עמו כעם קרא לה עקב אל ויקרא לו עקב כי קרא אל אלהי ישראל

בשם א"ל (24)

וישכם יעקב בפקר ויקח אתיהאבן אשר שם מראשתיו וישם אתה מצבה ויצק שמן על ראשה: ויקרא את שם המקום ההוא בית אל ואולם לזו שם העיר לראשונה:

בפ"ו בכו"ז (25)

(יש) ואולם לזו שם העיר לראשונה המקום שקראו בית אל הוא ירושלים. מה היה הצורך להודיענו שנקרא לח מתחילה, ומה תועלת המצבת אלינו מזה ויתכן לומר כי בא הכתוב לרמז לנו בשם הזה כי מזה התחיל העולם להשתכלל ולהתחדש, והנה חזק ראשית בהריאתו והחודש, ועל כן גלה לנו כי שם העיר לראשונה לח. מלשון "לח העיר" "

(14)

אבן יצ

*שנשעה שבה דוד שיתן קמא תהומא ביקא למשכמא תלמא אמר סדי אמר חד כל דרע לסיפר אינו אמר יתק נגרוט נישא אחתופל קו בעצמו וזה לעשה שלום בין איש לאישו אסרה תודה שמי שנכתב בקדושה יסרה על הים לעשה שלום לכל העולם כולו לא כל שכן אל שיר כגב שם אחשבה שיר תהומים טרו וקס אריותיה

(15)

על פיהם

שכרה דוד שיתן יסוחה של בית המקדש ונגמרת ידועלת (פסיכרון פ"ו) מליט תימולום של בית המקדש והוא יסוד כלשון יוני: קפא תהומא - לץ תהומא בגמרת ידועלת (סג) שמלא סס חרס שהגביה קולו ואמר לו אל חלני מחאן שאני כנען על התהום מיום מתן תורה שרעדה כל הארץ ולא שמע דוד לדבריו ונטלו:

אין חרס (16) אבן יצ

ועוד רגע נזכר, כי שמוה הקודש הם פעילות אמתיות מנה שראיתי בפניו מליט מופת מורי ככן נזק זילע ומה שחזל פסקו נבי יליכז ונרא גנרא (סנהדרין ס"ב פ"ג), וחמדו יכפי למר סס ונבל בלחא (יבמות מ"ט פ"ג), ונחחופל כתב סס וקפיה תכומא (סוכה נ"ג פ"ג פ"ג) הוא סס מלואו של סס אל

(17)

קורבן חטא

עוריל כי כשכרה דוד שיתן קפא תכומא ונתן עליו סס כידוע (מכות י"א פ"א), והנה השס אל במלואו אל"ף למיד עולה קפ"ה, וע"כ התורה מסיים בלוחותיה אל ומחיל ברא שיה בלחורה כי סס "אל"י טוב לכרייה סית.

(18)

על פיהם (18)

ויש להעיר כי מלשון ה"חחם סופר" בתשובותיו משמע שאחיהופל כתב השם על החרס, ואילו מדבריו ב"תורת משה" מבואר שדוד המלך כתב השם, וכן משמע מפשטות לשון הגמרא, [ויודע כי לשון ה"חחם סופר" בתשובותיו יותר מדוייק, כי ב"תורת משה" איננו תמיד לשונו כי אם לשון תלמידו]. עוד יש להעיר כי ה"חחם סופר" מביא לשון הגמרא: "קפה" תהומא עם ה', שהוא כמספר המילוי של שם א"ל שעולה קפ"ה, ואילו בגמרא הגירסא הוא "קפא" עם א', ואולי משום שבגמרא ביקשו להסתיר את